

T.C.
ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI
Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

Sayı: 65355440-010-7089

03/09/2021

Konu: COVID-19 SALGININA YÖNELİK LİSANSLANDIRMA VE OPERASYONEL
GEREKLİLİKLERE İLİŞKİN MUAFİYETLER

GENELGE
UOD-2021/1G

BİRİNCİ BÖLÜM
Genel Hükümler

Amaç

MADDE 1 -(1) Bu Genelge, Covid-19 salgını ile mücadele kapsamında dünya genelinde uygulanan karantina ve yurt dışı yasağı gibi tedbirler nedeniyle eğitim ve eğitim tesislerine erişim sağlanamaması, bu kapsamda alınan tedbirler ile ilgili olarak Ülkemiz ve diğer ülkeler tarafından uçuşların sınırlandırılmış veya durdurulmuş olması ve uçuş programlarındaki belirsizlikler nedeniyle; uçuş ekibi lisanslandırma, uçuş süresi sınırlamaları, uçuş operasyon gerekliliklerinde muafiyetler tanınması amacıyla hazırlanmıştır.

Kapsam

MADDE 2 -(1) Bu Genelge; hava taşıma işletmeleri, onaylı eğitim organizasyonları, onaylı kabin ekibi temel eğitim kuruluşları, uçuş hareket uzmanı eğitim organizasyonları, uçuş ve kabin ekibi üyeleri ile uçuş hareket uzmanlarını kapsar.

Dayanak

MADDE 3 -(1) Bu Genelge; 15/7/2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 437 nci ve 441 inci maddeleri ile 15/09/2017 tarihinde yayımlanan Uçuş Operasyonlarına Yönelik Usul ve Esaslar Talimatına dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 4 -(1) Bu Genelge'de geçen tanımlar ve kısaltmalar:

- a) ATO: Onaylı eğitim organizasyonlarını,
- b) CBT: Bilgisayar temelli eğitimi,
- c) CCTM: Onaylı kabin ekibi eğitim el kitabını,
- ç) CCTO: Havayolu işletmeleri hariç onaylı kabin ekibi temel eğitim kuruluşlarını,
- d) DTO: Beyan edilmiş eğitim organizasyonlarını,
- e) FTL: Uçuş süresi kısıtlamalarını,
- f) OM Part D: Onaylı işletme eğitim el kitabını,
- g) Sanal Eğitim: Eğitim faaliyetlerinin bilgi ve iletişim teknolojilerine dayalı olarak planlandığı ve yürütüldüğü, öğrenci ile öğretmen ve öğrencilerin kendi aralarında karşılıklı etkileşimine dayalı olarak derslerin bizzat öğretmen tarafından aynı mekânda bulunma zorunluluğu

olmaksızın eşzamanlı biçimde verildiği eğitimi,

ğ) SHT-FTL: 12/10/2015 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe giren Uçuş ve Görev Süresi Sınırlamaları ile Dinlenme Gereklilikleri Talimatı'nı,

h) SHT-FTL/HG: 13/04/2018 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe giren Hava Taksi Ve Genel Havacılık İşletmeleri İçin Uçuş Ve Görev Süresi Sınırlamaları İle Dinlenme Gereklilikleri Talimatı'nı,

ı) Sınıf eğitimi: Grup çalışmaları ve interaktif öğretim oturumlarını içerebilen bir eğitmen liderliğinde icra edilen yüz yüze eğitimi,

ı) Uzaktan eğitim (E-learning): Eğitim ve öğrenim programının donanım ve yazılım teknolojileri vasıtasıyla (bilgisayar, tablet, mobil telefon, web tabanlı yazılım vb.) bir öğretmene bağlı olmaksızın verildiği eğitimi,

j) Kritik unsurlar: Kabin ekibi eğitim programı kapsamında dokunarak uygulamalı eğitim ve senaryo esaslı uygulamalı eğitim unsurlarını,

ifade eder.

Uygulama

MADDE 5 -(1) (**Değişik:** 03/09/2021 - 7089) Bu Genelgenin 6 ncı, 7 nci ve 10 uncu maddelerinde geçen muafiyetlerden faydalanmak isteyen işleticiler, COVID-19 salgınından kaynaklı başta Ülkemizde olmak üzere dünya genelinde alınan sağlık güvenliği önlemleri neticesinde; hizmet sağlayıcılardan ilgili hizmetin alınamaması, alternatif hizmet sağlayıcılarına erişememe, planlama aşamasında karşılaşılan kısıtlamalar/sınırlamalar, eğitim tesislerinin kapasitesinin azalması veya eğitim tesislerinin faaliyetlerini durdurması gibi sebeplerden ötürü öngörülemez koşullar ortaya çıkması sonucunda mevzuat gerekliliklerini yerine getiremeyecek olması halinde, bu koşulları dikkate alarak yapacağı değişim yönetimi çalışmasını (tehlike belirleme ve risk analizi) Genel Müdürlük onayına sunması gereklidir.

(2) İşletici, birinci fıkraya uygun olarak muafiyetlerden faydalanırken normal operasyona dönüş yapmak istemesi halinde, normal operasyona dönüş başlangıç tarihini belirtecek biçimde resmi yazıyla Genel Müdürlüğe ve 13 üncü maddede belirtilen e-posta adreslerine eşzamanlı bildirimde bulunmalıdır.

İKİNCİ BÖLÜM

Genel Esaslar ve Uygulama

Uçuş ekibi lisans gereklilikleri

MADDE 6 -(1) (**Değişik:** 03/09/2021 - 7089) Tip yetkisi geçerlilik tarihleri, aşağıdaki şartların geçerli olması durumunda Genel Müdürlük tarafından lisanslarına işlem yapılmak suretiyle simülatörde gerçekleştirilen en son lisans yeterlilik kontrolünün geçerlilik süresinin bitiminden itibaren en fazla 6 ay süre ile temdit edilecektir.

a) Bu Genelgenin 5 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan durumlarını gösterir kanıtlar ve değişim yönetimi çalışmasının (tehlike belirleme ve risk analizi) yapılması,

b) Pilotların bir hava taşıma işletmesinde görev yapmaları,

c) Ticari Hava Taşımacılığı İşletmelerinde görev yapan pilotlar için, bu Genelgenin 7 nci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen gereklilikler yerine getirilmesi,

ç) Genel Havacılık İşletmelerinde görev yapan pilotlar için, içeriği işletici tarafından belirlenecek tazeleme eğitimini ve sonrasında anormal ve acil durum usullerini de kapsayacak bir teorik değerlendirmeden geçmeleri (Söz konusu değerlendirme bir TRE veya TRI tarafından yapılır. Ayrıca telefon, video konferans gibi uzaktan iletişim kanalları kullanılarak yapılabilir. Eğitim ve değerlendirmenin işletici tarafından belgelendirilmesi gerekir.).

(2) (**Mülga:** 03/09/2021 - 7089)

(3) (**Değişik:** 03/09/2021 - 7089) Simülatörde gerçekleştirilen en son yeterlilik kontrolünün geçerlilik süresinin bitiminden itibaren 12 aydan daha fazla süre geçmemiş olması

kaydıyla, hava aracı üzerinde yapılacak yeterlilik kontrolleri, 31.12.2021 tarihine kadar geçerli kabul edilecektir.

Uçuş ekibi eğitimleri

MADDE 7 -(1) (Değişik: 03/09/2021 - 7089) Ticari Hava taşıma işletmelerinde görevli pilotların, OM Part D'de yer alan yenileme eğitim programına göre, eğitim ve kontrollerin tamamı veya bir kısmını, bu Genelgenin 5 inci maddesinin birinci fıkrasında ifade edilen sebepler nedeniyle yerine getirememesi durumunda;

a) (**Değişik: 03/09/2021 - 7089**) Aşağıda yer alan şartları sağlayan kişilere yönelik işletmelerin Genel Müdürlüğümüze yazılı başvuru yapmaları gerekmektedir.

1) İlgili tipte veya sınıfta geçerli uçuş ekibi lisansı olmalıdır,

2) (**Değişik: 03/09/2021 - 7089**) Simülatörde gerçekleştirilen en son yeterlilik kontrolünün geçerlilik süresinin bitiminden itibaren 12 aydan daha fazla süre geçmemiş olmalıdır,

3) (**Ek: 03/09/2021 - 7089**) Uçakta veya simülatörde gerçekleştirilen en son yeterlilik kontrolünün üzerinden 12 aydan daha fazla süre geçmiş olmamalıdır.

b) Genel Müdürlüğümüze başvurunun resmi yazı ekinde aşağıdakileri içerecek şekilde sunulması gerekmektedir:

1) Bu Genelgenin 5 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan durumlarını gösterir kanıtlar ve değişim yönetimi çalışması (tehlike belirleme ve risk analizi),

2) (**Değişik: 03/09/2021 - 7089**) Bu maddenin 1 inci fıkrasının (a) bendinde yer alan şartlara haiz olduğunu kanıtlar bilgi ve belgeler,

3) Gerçekleştirilemeyen eğitim ve kontrol konularının açıkça belirtilerek söz konusu eğitim ve kontrollere yönelik yapılması planlanan alternatif eğitim ve kontrol programı ile bu programda görev alacak eğitmen ve kontrol pilotlarına yönelik bilgi ve niteliklerini gösterir belgeler,

4) Muafiyet kullanılan her bir uçuş ekibinin yenileme eğitimini eksiksiz tamamlamak için hazırlanmış olan normal operasyona dönüş planı,

5) Muafiyete ilişkin hazırlanan Ekli "FR.127-Uçuş Operasyon Muafiyet Talebi Başvuru Formu".

c) (**Değişik: 03/09/2021 - 7089**) Yapılacak başvuruların uygun olarak değerlendirilmesi halinde, başvuruda bulunulan pilotun uçakta veya simülatörde gerçekleştirilen en son yeterlilik kontrolünün üzerinden 12 aydan daha fazla süre geçmeyecek şekilde muafiyet verilir. Söz konusu muafiyet işletmelerin başvurularına verilecek yazılı onay ile uygulanabilecektir.

ç) Genel Müdürlüğümüze yapılacak başvurularda bu fıkranın (a) bendinde yer alan şartları sağlamayan uçuş ekiplerine muafiyet verilmeyecektir.

ORO.CC.140 kapsamında kabin ekibi yenileme eğitim ve kontrolleri

MADDE 8 -(1) (Mülga: 03/09/2021 - 7089)

(2) (**Mülga: 03/09/2021 - 7089**)

(3) (**Mülga: 03/09/2021 - 7089**)

a) (**Mülga: 03/09/2021 - 7089**)

b) (**Mülga: 03/09/2021 - 7089**)

c) (**Mülga: 03/09/2021 - 7089**)

(4) (**Mülga: 03/09/2021 - 7089**)

a) (**Mülga: 03/09/2021 - 7089**)

b) (**Mülga: 03/09/2021 - 7089**)

c) (**Mülga: 03/09/2021 - 7089**)

ç) (**Mülga: 03/09/2021 - 7089**)

d) (**Mülga: 03/09/2021 - 7089**)

e) (**Mülga: 03/09/2021 - 7089**)

(5) (**Mülga: 03/09/2021 - 7089**)

- (6) (**Mülga:** 03/09/2021 - 7089)
(7) (**Mülga:** 03/09/2021 - 7089)
(8) (**Mülga:** 03/09/2021 - 7089)
a) (**Mülga:** 03/09/2021 - 7089)
b) (**Mülga:** 03/09/2021 - 7089)
c) (**Mülga:** 03/09/2021 - 7089)
ç) (**Mülga:** 03/09/2021 - 7089)

Uçuş Harekât Uzmanı lisansları, staj tamamlama süresi ve alıştırma uçuşları

MADDE 9 -(1) 2019 Aralık, 2020 Mart ve 2021 Şubat aylarında yapılan sınavlarda başarılı olan uçuş harekât uzmanı adayları için staj tamamlama süresi 31.12.2021 tarihine kadar uzatılmıştır.

(2) Teorik ve uygulamalı eğitimlerini 1 Mart-31 Aralık 2020 tarihleri arasında tamamlayan Uçuş Harekât Uzmanı adaylarının teorik veya uygulamalı sınavlara girme süresi 16 aya çıkarılmıştır.

(3) 31.07.2020 ve 31.05.2021 tarihleri arasında sona erecek olan uçuş hareket uzmanı lisansları, Genel Müdürlüğe başvuru yapılması halinde 30.06.2021 tarihine kadar Genel Müdürlükçe temdit edilecektir.

(4) Hava taşıma işletmelerinde görevli uçuş harekât uzmanları; işletme bünyesinde aktif görev yapmaları ve yıllık tazeleme eğitimi kapsamındaki yer derslerini tamamlamaları koşuluyla, 2020 yılı tazeleme eğitimleri dâhilinde icra etmeleri gereken alıştırma uçuşlarından muaf tutulmuş, 2019 yılı tazeleme eğitimleri kapsamında gerçekleştirilen alıştırma uçuşlarının geçerlilik süreleri ise 31.12.2021 tarihini geçmemek koşuluyla 30 aya çıkarılmıştır.

FTL gereklilikleri

MADDE 10 -(1) (**Değişik:** 03/09/2021 - 7089) SHT-FTL Ek-1 AMC1 ORO.FTL.110(a)'da yer alan görev çizelgelerinin yayımlanması ile ilgili gereklilik, "Görev çizelgeleri, minimum 28 günü içerecek şekilde asgari 2 gün önceden yayınlayacaktır." şeklinde uygulanacaktır. Bu uygulama, işletmenin Aşırı Yorgunluk Risk Yönetimi (FRM) sistemi kapsamında izlenmesi ve aşırı yorgunluk riskini azaltıcı tedbirlerin işletme tarafından alınması gerekmektedir.

(2) (**Değişik:** 03/09/2021 - 7089) SHT-FTL Ek-1 CS FTL.1.205(c)'de yer alan "Sınıf 3 dinlenme" ile ilgili gereklilik, "hava aracı kabinindeki veya kokpitteki, dikey yönde geri yaslanabilen ve yolcuların oturduğu koltuklardan hiçbirine bitişik olmayan koltuk anlamına gelmektedir." şeklinde uygulanacaktır. Bu kapsamda gerçekleştirilecek uçuş operasyonlarının, işletmenin Aşırı Yorgunluk Risk Yönetimi (FRM) sistemi kapsamında izlenmesi ve aşırı yorgunluk riskini azaltıcı tedbirlerin işletme tarafından alınması gerekmektedir.

(3) SHT-FTL/HG'nin 30 uncu maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde yer alan gereklilik, "Azami UGS 18 saat veya bu Talimatın 22nci maddesinde belirtilen azami UGS limitlerine 4 saat ilave edildiğinde tespit edilen süre olacaktır (hangisi daha kısa ise)" olarak uygulanabilecektir.

SAFA yenileme eğitimleri

MADDE 11 -(1) Hava taşıma işletmelerinde görevli SAFA Koordinatörleri ile SAFA Denetçilerinin 09.02.2021 ve 16.03.2021 tarihlerine kadar almaları gereken SAFA Yenileme Eğitimleri (2 adet), Covid-19 nedeniyle 6 ay süreyle uzatılmıştır.

ATO'lar, DTO'lar, CCTO'lar ve uçuş harekât uzmanı eğitim organizasyonları

MADDE 12 -(1) (**Değişik:** 03/09/2021 - 7089) ATO'lar, DTO'lar, CCTO'lar ile Uçuş Harekât Uzmanı Eğitim Organizasyonları, 31.10.2021 tarihine kadar sınıf eğitimi kapsamında vermeleri gereken tüm teorik eğitimleri sanal eğitim olarak verebilirler. Ayrıca eğitim sırasında ve sonrasında gerçekleştirilmesi gereken teorik sınavlar elektronik tabanlı olarak uzaktan gerçekleştirilebilir. Bahsi geçen organizasyonlar, bu eğitimlere ve sınavlara yönelik güvenilir kayıtları tutmakla ve istenildiğinde Genel Müdürlüğe sunmakla yükümlüdürler. Bu uygulama öncesinde Genel Müdürlükten herhangi bir onay alınmasına gerek yoktur.

(2) Temel pilotluk eğitimleri veren ATO'lar ve DTO'lar, CCTO'lar ile Uçuş Harekât Uzmanı Eğitim Organizasyonları ayrıca yetkilendirilmiş oldukları Millî Eğitim Bakanlığı veya Yüksek Öğretim Kurulu tarafından konulan eğitim kısıtlamalarına uymakla yükümlüdürler.

(3) Tip yetkisi eğitim kurslarında kullanılan CBT uygulamalarının sınıf içerisinde yapılması zorunluluğu bulunmamaktadır.

(4) CCTO'lar, uyguladığı kabin ekibi temel eğitim programında tanımlı kritik unsurları, illerin risk grupları dikkate alınarak kısıtlamaların olmadığı gün ve saatlerde, Milli Eğitim Bakanlığı ve TSE ortak yayını olan "Eğitim Kurumlarında Hijyen Şartlarının Geliştirilmesi ve Enfeksiyon Önleme Kontrol Kılavuzu"nda belirtilen şartlara uymak kaydıyla, il/ilçe hıfzıssıhha kurullarının alacakları karara uygun olarak yapılabilir.

(5) ATO'larda 31.03.2020 tarihinden önce başlayan kurslar için kursların tamamlanması için belirlenen azami eğitim süreleri 4 ay süre ile uzatılmıştır.

(6) 31.03.2020 tarihinden önce başlayan PPL ve ATPL Teorik Bilgi Sınavları için, sınavların tamamlanması gereken süre 24 aya çıkarılmıştır.

(7) 31.03.2020 tarihinden önce tamamlanan teorik bilgi eğitim kursları için, DTO veya ATO'lar tarafından sınavlara başlama için yapılan önerilerin geçerlilik süresi 16 aya çıkarılmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Raporlama

MADDE 13 -(1) Bu Genelge kapsamındaki muafiyetlerin kullanılması sonrasında yapılan işlemlere ilişkin ayrıntılı durum raporları uodops@shgm.gov.tr ve lisans@shgm.gov.tr e-posta adreslerine, kabin ekibi eğitimleri ve CCTO'lar için cabinsafety@shgm.gov.tr e-posta adresine aylık olarak gönderilir.

Geçerlilik

MADDE 14 -(1) Bu Genelge, 31.12.2021 tarihine kadar geçerlidir.

(2) 20.03.2020 tarihli UOD/HSD-2020/1G Genelgesi ile verilmiş olan muafiyetler, verilen süreler boyunca geçerli olmaya devam edecektir.

Yürürlük

MADDE 15 -(1) Bu Genelge, 1 Nisan 2021 tarihi itibari ile yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 16 -(1) Bu Genelge hükümlerini Sivil Havacılık Genel Müdürü yürütür.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

 e-İmzalıdır

Özcan BAŞOĞLU

Genel Müdür V.

